

**Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:**

Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"

Izdarīt likumā "Par nodokļiem un nodevām" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1995, 7. nr.; 1996, 15. nr.; 1997, 24. nr.; 1998, 2., 18., 22., 24. nr.; 1999, 24. nr.; 2000, 11. nr.; 2001, 3., 8., 12. nr.; 2002, 2., 22. nr.; 2003, 2., 6., 8., 15., 22. nr.; 2004, 9. nr.; 2005, 2., 11. nr.; 2006, 1., 9., 13., 20., 24. nr.; 2007, 3., 7., 12. nr.; 2008, 1., 6., 13. nr.; 2009, 2., 11., 13., 15. nr.; Latvijas Vēstnesis, 2009, 200., 205. nr.; 2010, 91., 101., 131., 151., 157., 178., 183., 206. nr.; 2011, 68., 80., 85., 169. nr.; 2012, 24., 50., 56., 109., 157., 186., 199., 203. nr.; 2013, 61., 92., 187., 194., 232. nr.; 2014, 6., 51., 119., 189., 204., 214., 220., 257. nr.; 2015, 29., 68., 118., 190., 208., 230., 245., 248., 251. nr.; 2016, 2., 91., 241., 254. nr.; 2017, 5., 75., 124., 128., 156., 236., 242. nr.; 2018, 36., 197., 225. nr.; 2019, 10., 75., 118., 214., 240., 259.A nr.; 2020, 46. nr.; 2021, 121.B, 139. nr.; 2022, 69., 120., 194.A, 240.A, 249.A nr.; 2023, 116., 118., 128., 241. nr.; 2024, 217. nr.) šādus grozījumus:

1. Izslēgt 1. panta 5. punktā vārdus "un tā izveidotas institūcijas".

2. 5. pantā:

papildināt panta nosaukumu ar vārdiem "un ieteikumi";

papildināt otro daļu ar vārdiem "kā arī citus informatīva rakstura ieteikumus nodokļu jomā".

3. 15. panta pirmajā daļā:

izteikt 6. punktu šādā redakcijā:

"6) atļaut nodokļu administrācijas ierēdņiem likumā noteiktajā kārtībā apmeklēt tiem piederošās vai to lietošanā esošās teritorijas, transportlīdzekļus un telpas, kurās tiek veikta saimnieciskā darbība vai kuras ir saistītas ar ieņēmumu gūšanu citam nodokļu maksātājam;"

izteikt 14. punktu šādā redakcijā:

"14) iesniegt nodokļu administrācijai citas Eiropas Savienības dalībvalsts pieprasījuma iesniedzējas iestādes vai citas valsts, ar kuru noslēgts un Saeimā apstiprināts starptautiskais līgums par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu, kompetentās iestādes pieprasīto informāciju, ja iesniedzējai dalībvalstij vai citai valstij, ar kuru noslēgts un Saeimā apstiprināts starptautiskais līgums par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu, šī informācija ir paredzami svarīga konkrēta nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām. Minēto informāciju pēc nodokļu administrācijas pieprasījuma sniedz neatkarīgi no tā, vai attiecīgā informācija ir nepieciešama Latvijas Republikas nodokļu administrēšanas vajadzībām;"

papildināt daļu ar 17. punktu šādā redakcijā:

"17) šā likuma 17. panta otrās daļas 1. punktā minētajā gadījumā, kad Valsts ieņēmumu dienesta ierēdnis ir izņēmis preču paraugus ekspertīzes veikšanai un izņemtās preces neatbilst pavaddokumentos norādītajai precei, segt ekspertīzes izdevumus piecu darbdienu laikā pēc izdevumus apliecināšanu dokumentu saņemšanas."

4. Izteikt 17. pantu šādā redakcijā:

"17. pants. Nodokļu administrācijas tiesības

(1) Nodokļu administrācijas tiesības nosaka šis likums, konkrētie nodokļu un nodevu likumi, Valsts ieņēmumu dienesta likums un citi normatīvie akti.

(2) Valsts ieņēmumu dienesta ierēdņiem ir šādas tiesības:

- 1) uzrādot dienesta apliecību un augstākas amatpersonas pilnvarojumu, apmeklēt juridiskajām vai fiziskajām personām piederošās vai to lietošanā esošās teritorijas, transportlīdzekļus un telpas, kurās tiek veikta saimnieciskā darbība vai kuras ir saistītas ar ieņēmumu gūšanu citai juridiskajai vai fiziskajai personai, veikt tajās nodokļu administrēšanas darbības, preču fizisku apskati, nodokļu administrēšanas darbību ietvaros izņemt preču paraugus ekspertīzes veikšanai vai izņemt kā lietiskos pierādījumus jebkurus dokumentus un priekšmetus, kā arī brīvi apmeklēt valsts pārvaldes un pašvaldību iestādes. Īstenojot šajā punktā minētās tiesības, izvērtējams fizisko personu pamattiesību iespējamā ierobežojuma samērīgums;
- 2) pieprasīt no nodokļu maksātājiem gada pārskatus, valsts un pašvaldību ieņēmumu un nodokļu aprēķinus, deklarācijas, saimnieciskās darbības ieņēmumus un izdevumus apliecinošus dokumentus, grāmatvedības uzskaites dokumentus un citus ar aprēķiniem un budžeta maksājumiem saistītus dokumentus;
- 3) pieprasīt no valsts un pašvaldību iestādēm, juridiskajām un fiziskajām personām jebkuru informāciju, kas saistīta ar nodokļu maksātāju uzskaiti un to saimniecisko un finansiālo darbību;
- 4) pieprasīt, lai tiktu uzrādīti dokumentu oriģināli, un saņemt no iestādēm, organizācijām, pašvaldībām, finanšu iestādēm, kredītiestādēm, juridiskajām un fiziskajām personām dokumentu atvasinājumus ar nodokli apliekamā objekta (ienākumu) uzskaiti un reģistrācijai vai nodokļu un nodevu pārbaudei, kā arī pieprasīt un saņemt no fiziskajām personām nepieciešamās izziņas un dokumentu atvasinājumus, kas liecina par juridiskās vai fiziskās personas nodokļu saistībām un maksājumiem, mantu un ienākumiem, kā arī pieprasīt un saņemt nepieciešamos paskaidrojumus;
- 5) noteikt nodokļu maksātājiem termiņu, līdz kuram novēršami konstatētie normatīvo aktu pārkāpumi attiecībā uz Valsts ieņēmumu dienesta administrētajiem nodokļiem un nodevām, kā arī citiem valsts un pašvaldību ieņēmumiem, kurus iekasē Valsts ieņēmumu dienests;
- 6) uzaicināt nodokļu maksātāju ierasties Valsts ieņēmumu dienestā;
- 7) nodokļu administrēšanas procesuālo darbību fiksēšanai fotografēt, izdarīt audioierakstus un videoierakstus tādā apjomā, kāds nepieciešams šo procesuālo darbību veikšanai, ievērojot personas tiesības uz privāto dzīvi;
- 8) nodokļu administrācijas pārbaudes ietvaros kontrolēt juridisko un fizisko personu grāmatvedību un tās pamatdokumentus, citus ar aprēķiniem un budžeta maksājumiem saistītus dokumentus, saņemt nepieciešamos paskaidrojumus un izziņas, aizzīmogot vai aizplombēt tirdzniecības, ražošanas, noliktavu, arhīvu un kasu telpas un kases, lai nodrošinātu dokumentācijas, naudas līdzekļu un materiālo vērtību saglabāšanu nodokļu administrācijas pārbaudes laikā;
- 9) pieņemt lēmumu par nodokļu administrācijas pārbaudes rezultātiem;

10) likumos un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pagarināt nodokļu un citu budžetos ieskaitāmo maksājumu samaksas termiņus."

5. 18. panta pirmajā daļā:

papildināt daļu ar 2.¹, 2.² un 2.³ punktu šādā redakcijā:

"2¹) reģistrēt un uzskaitīt nodokļu maksātājus un ar nodokļiem apliekamos objektus (ienākumus);

2²) kontrolēt reģistrācijas dokumentu atbilstību likumos noteiktajām prasībām un faktiskajam stāvoklim;

2³) saņemt no personām deklarācijas un pārbaudīt tajās sniegto informāciju, ziņu patiesumu un ienākumu avotu likumību;";

papildināt daļu ar 6.¹ punktu šādā redakcijā:

"6¹) lai izpildītu normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus, sekot jebkuru juridisko un fizisko personu saimnieciskajai un finansiālajai darbībai;".

6. 18.¹ pantā:

izteikt panta nosaukumu šādā redakcijā:

"18.¹ pants. Nodokļu administrācijas kompetence, kas saistīta ar Eiropas Savienības normatīvo aktu un Saeimā apstiprināto starptautisko līgumu prasību izpildi";

izteikt pirmās daļas 1. punkta otro teikumu šādā redakcijā:

"Valsts ieņēmumu dienests nodrošina arī tādas informācijas iegūšanu un sniegšanu citas Eiropas Savienības dalībvalsts nodokļu administrācijai, kas nav Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā, ja attiecīgā informācija nepieciešama, lai izpildītu pieprasījumu sniegt informāciju, kas ir paredzami svarīga konkrēta nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī;";

papildināt pirmo daļu ar 3.¹ un 3.² punktu šādā redakcijā:

"3¹) saskaņā ar Saeimā apstiprinātajiem starptautiskajiem līgumiem iekasēt un piedzīt bezstrīda kārtībā no iekšzemes un citu valstu nodokļu maksātājiem nodokļus, nodevas un citus obligātos maksājumus līgumslēdzējas valsts labā šis valsts kompetentās iestādes uzdevumā un savas valsts vārdā pēc līgumslēdzējas valsts iestādes pieprasījuma šā likuma 26. pantā paredzētajā kārtībā;

3²) pieņemt visus lēmumus attiecībā uz nodokļu kopīgās starpvalstu pārbaudes veikšanu, tajā skaitā saņemot citas valsts nodokļu administrācijas izteikto piedāvājumu, vienoties par nodokļu kopīgās starpvalstu pārbaudes uzsākšanu vai to atteikt;";

izteikt pirmās daļas 4. punktu šādā redakcijā:

"4) koordinēt un veikt nodokļu kopīgās starpvalstu pārbaudes saskaņā ar vienošanos ar Eiropas Savienības dalībvalstu kompetentajām iestādēm un to ārvalstu kompetentajām iestādēm, ar kuru valstīm ir noslēgti Saeimā apstiprinātie starptautiskie līgumi;";

papildināt pirmo daļu ar 4.¹ punktu šādā redakcijā:

"4¹) koordinēt un veikt kopīgu uzraudzību saskaņā ar vienošanos ar Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi;"

izteikt pirmās daļas 5. punktu šādā redakcijā:

"5) sadarboties ar Eiropas Savienības dalībvalstu kompetentajām iestādēm un to ārvalstu kompetentajām iestādēm, ar kuru valstīm ir noslēgti Saeimā apstiprinātie starptautiskie līgumi, piedaloties citu valstu nodokļu administrēšanas darbību veikšanā, vai pēc Eiropas Savienības dalībvalstu un to valstu, ar kurām ir noslēgti un Saeimā apstiprināti starptautiskie līgumi par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu, nodokļu administrāciju (kompetento iestāžu) lūguma iesaistot (ja nepieciešams, izmantojot arī elektroniskos saziņas līdzekļus) nodokļu administrēšanas darbību veikšanā Latvijā attiecīgās ārvalsts nodokļu administrācijas (kompetentās iestādes) pārstāvi. Ja Valsts ieņēmumu dienests saņem citas Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes pieprasījumu piedalīties nodokļu administrēšanas darbību veikšanā Latvijā, tas atbild uz šādu pieprasījumu 60 dienu laikā no tā saņemšanas, apstiprinot savu piekrišanu vai sniedzot pamatotu atteikumu;"

papildināt pirmo daļu ar 5.¹ un 5.² punktu šādā redakcijā:

"5¹) atbildēt par sakariem ar Eiropas Savienības dalībvalstu iestādēm savstarpējās palīdzības nodokļu prasījumu piedziņas procesos, šādas palīdzības nodrošināšanai sniegt nepieciešamo informāciju (arī bez iepriekšēja pieprasījuma) un koordinēt tās apmaiņu;

5²) pamatojoties uz Eiropas Savienības dalībvalsts iestādes pieprasījumu, kura lūgusi savstarpējo palīdzību prasījumu piedziņā, lemt par tās pilnvaroto pārstāvju piedalīšanos piedziņas procesos Latvijas Republikā un palīdzību tiesā vai vienoties ar Eiropas Savienības dalībvalsts iestādi, kurai Valsts ieņēmumu dienests ir iesniedzis palīdzības pieprasījumu, par dalību nodokļu prasījuma summas piedziņas procesos tās valstī un palīdzību tiesā;"

aizstāt pirmās daļas 8. punktā vārdus "nodokļu administrācijas" ar vārdiem "Valsts ieņēmumu dienesta";

papildināt pantu ar 1.¹ daļu šādā redakcijā:

"(1¹) Valsts ieņēmumu dienests saskaņā ar Saeimā apstiprinātajiem starptautiskajiem līgumiem un Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem kā kompetentā iestāde koordinē un veic informācijas apmaiņu starp nodokļu administrācijām (kompetentajām iestādēm) un nodokļu kopīgās starpvalstu pārbaudes.";

aizstāt piektajā, sestajā, septītajā, astotajā, deviņtajā, 9.¹, 9.², 9.³, 9.⁴, 9.⁵, 9.⁶, 9.⁷, 9.⁸, 9.⁹, vienpadsmitajā, divpadsmitajā, trīspadsmitajā un četrpadsmitajā daļā vārdus "nodokļu administrācija" (attiecīgā locījumā) ar vārdiem "Valsts ieņēmumu dienests" (attiecīgā locījumā).

7. Papildināt 26. pantu ar 7.¹ daļu šādā redakcijā:

"(7¹) Valsts ieņēmumu dienesta ierēdņiem, kuri atbilstoši amata pienākumiem apķīlā parādnieka mantu un piedzen nodokļu parādu un citus budžetā ieskaitāmos maksājumus, savā darbībā nolēmuma izpildei ir tiesības piemērot Civilprocesa likuma noteikumus piedziņas vēršanai uz parādnieka kustamo mantu, tajā skaitā mantu, kas atrodas pie citām personām, bezķermeniskām lietām, nekustamo īpašumu un apbūves tiesību, to pārdodot, kā arī uz naudu, kas parādniekam pienākas no citām personām."

8. Papildināt 32.² pantu ar trešo daļu šādā redakcijā:

"(3) Pamatojoties uz nodokļu maksātāja motivētu rakstveida iesniegumu, Valsts ieņēmumu dienests var pagarināt iesniedzamo nodokļu deklarāciju un informatīvo deklarāciju iesniegšanas termiņus."

9. 34.³ pantā:

izteikt panta nosaukumu šādā redakcijā:

"34.³ pants. Lēmuma pieņemšana saistībā ar riska personām un riska adresēm";

papildināt pantu ar sesto daļu šādā redakcijā:

"(6) Valsts ieņēmumu dienestam, konstatējot šā likuma 1. panta 30. punktā minētos kritērijus, ir tiesības pieņemt lēmumu par nodokļu maksātāja adreses iekļaušanu riska adresu sarakstā."

10. Papildināt 37. pantu ar septīto daļu šādā redakcijā:

"(7) Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonu lēmumi, kas pieņemti, izskatot iesniegumus par nodokļu samaksas termiņu pagarinājuma piešķiršanu, un lēmumi par nokavēto nodokļu maksājumu labprātīgu izpildi apstrīdami un pārsūdzami termiņā, kāds noteikts Administratīvā procesa likuma D daļā sūdzības par piespiedu izpildes darbību iesniegšanai."

11. Papildināt 51. pantu ar 5.¹ daļu šādā redakcijā:

"(5¹) Valsts ieņēmumu dienestam ir tiesības iesniegt izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam Eiropas Savienības dalībvalstī izdotu vienoto instrumentu, kas atļauj izpildi pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī."

12. 54. pantā:

izteikt pirmās daļas ievaddaļu šādā redakcijā:

"Valsts ieņēmumu dienestam, norādot atteikuma iemeslus, ir tiesības noraidīt Eiropas Savienības dalībvalsts nodokļu administrācijas (kompetentās iestādes) pieprasījumu sniegt informāciju un paziņot par lēmumiem un citiem dokumentiem, kas saistīti ar nodokļiem vai citiem maksājumiem, kā arī pieprasījumu piemērot attiecīgus izpildes nodrošinājuma līdzekļus vai veikt piedziņas pasākumus, ja pastāv vismaz viens no šajā daļā turpmāk minētajiem nosacījumiem:";

izslēgt pirmās daļas 1. punktā vārdus "un likumā "Par Valsts ieņēmumu dienestu"";

papildināt pantu ar 1.¹ daļu šādā redakcijā:

"(1¹) Valsts ieņēmumu dienests ir tiesīgs pieprasīt un saņemt Eiropas Savienības dalībvalstu nodokļa, nodevas vai citu obligāto maksājumu piedziņai nepieciešamo informāciju, kā arī pieprasīt Eiropas Savienības dalībvalstu iestādēm sniegt nodokļa, nodevas vai citu obligāto maksājumu piedziņai nepieciešamo informāciju."

Likums stājas spēkā 2026. gada 1. janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 2024. gada 31. oktobrī.

Valsts prezidents *E. Rinkēvičs*

Rīgā 2024. gada 20. novembrī